

1. Batı tarzı ilk ıslahatlar Lale Devri'nde başlamıştır. Lale Devri sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'dır. Sokullu, üç padişaha vezirlik yapması ile döneme damga vuran sadrazamdır. Tarhuncu, ilk denk bütçeyi hazırlayan sadrazamdır. Osmanlı'da saraya şartlar sunarak sadrazam olan devlet adamı Köprülü Mehmet Paşa'dır. Kuyucu Murat, Duraklama Dönemi ıslahatçılarındandır.

Cevap: D

2. Geçici elçilikler açılması Lale Devri, sürekli elçiliklerin açılması III. Selim Dönemi yani Nizam-ı Cedit Dönemi ve ilk özel matbaa Lale devri, Devlet matbaası Nizam-ı Cedit Dönemi'ndedir. Her iki dönemde görülen ortak özelliklerdir. Lale Devri'nde askeri ıslahat yoktur. Bunun için III. öncül ortak değildir.

Cevap: C

3. Lale Devri gelişmesi Avrupa'da ki gelişmeleri yakından takip etmek amacıyla ilk geçici elçilikler açılmasıdır. İlk geçici elçilik Paris'te açıldı. İlk geçici elçi 28 Mehmet Çelebi'dir. Avrupa'ya gönderilen elçilere sefir, yazdığı eserlere Sefaretname ismi verilir. İlk Karantina, ilk resmi gazete II. Mahmut Dönemi'nde, ilk devlet matbaası III. Selim dönemi, Batı tarzı ilk askeri okul olan Hendesehane-ı Mahmut dönemi gelişmeleridir.

Cevap: B

4. Küçük Kaynarca'da Osmanlı ilk defa Müslüman bir toprak kaybetti. Kırım'ı aldıktan sonra Prens Potemkin hazımsızlıktan ölmüş, Avusturya kralı Joseph ve II. Katherina "Bizans Yolu" adlı bir takın altından geçerek Osmanlı'yı aralarında paylaşmak amacıyla Kırım'da buluşarak yeni bir proje gerçekleştirmek istemişlerdir.
- Grek Projesi, Bizans'ı canlandırma projesi,
 - Dakya Projesi, Osmanlı'yı Avrupa'dan atmak ve Osmanlı Balkan topraklarını paylaşma projesidir.
- Bu projeleri engelleyen en önemli gelişme Fransız İhtilali'dir.

Cevap: C

5. Osmanlı Devleti'nin XVIII. yy ilk çeyreğinde Avusturya-Rusya ve Venedik ile yaptığı savaşların temel sebebi Karlofça ve İstanbul Antlaşmaları'nda kaybedilen yerleri geri almaktır. 1711 Prut Savaşı ile İstanbul Antlaşması'nda kaybedilen yerler geri alındı. Karlofça ile Venedik'e verilen Mora, Mora halkının Venedik yönetiminden memnun olmaması, Osmanlı'nın Mora'yı alması üzerine Karlofça'nın garantörü Avusturya Osmanlı'ya savaş ilan etti.

Cevap: A

6. Gerileme Dönemi'nde Karlofça ile Venedik'e verilen Mora halkının Venedik yönetiminden memnun olmaması Osmanlı'dan yardım istemesi üzerine Mora'yı geri aldık. Karlofça Antlaşması'nın garantör (koruyucu) devleti Avusturya, Osmanlı'ya savaş ilan etti. 1718 Pasarofça ile Mora'yı almamıza rağmen yeni topraklar kaybettik. 1739 Belgrat Antlaşması ile kaybettiğimiz yerlerin bir bölümünü geri aldık. Osmanlı Devleti'nin 18. yüzyılda imzaladığı son karlı antlaşma 1739 Belgrat Antlaşması'dır. Bu savaşın kazanılmasında Humbaracı Ahmet Paşa'nın (Comte de Bonneval-Avrupa'dan getirilen ilk ıslahatçı Paşa) yaptığı ıslahatlar etkili olmuştur. Fransa'ya arabuluculuğundan dolayı kapitülasyonlar 1740 I. Mahmut tarafından sürekli hale getirilmiştir. (Fransa ile iyi ilişkiler 1798 Napolyon'un Mısır'ı işgal etmesine kadar devam etmiştir.)

Cevap: A

7. Mühendishane-i Bahr-ı Hümayun ve Berr-i Hümayun birleşerek Hendese-i Mülkiye daha sonra İTÜ olmuştur. Mekteb-i Mülkiye-Ankara Siyasal Bilimlere, Darü'l-Fünun-İstanbul Üniversitesine, Darüşşafaka aynen devam etmiş, Tıbbiye-i Şahane-Marmara Üniversitesi'ne devredilmiştir.

Cevap: A

8. Kendi gücümüzle Avusturya ve Rusya'yı mağlup ettik, Kont Bonneval (Humbaracı Ahmet Paşa) İslahatları etkili oldu. Belgrat Antlaşması'nda Fransa arabuluculuk yaptığı için kapitülasyonlar sürekli hale geldi. 1739 Belgrat Antlaşması ile; Avusturya Banat yaylası dışında Pasarofça'da aldığı yerleri geri verdi. Azak Kalesi yıkılmak şartıyla Rusya'da kalacak ancak Rusya, Azak Denizi ve Karadeniz'de savaş ve ticaret gemisi bulundurmaz. Bu madde ile Rusya son kez Karadeniz'in Türk Gölü olduğunu kabul etmiştir. Rus Çarı, Avusturya ve Fransa Krallarına denk sayılacaktı. Bu madde ile Rusya, Avrupa devleti sayılmıştır.

Cevap: B

9. Gerileme Dönemi antlaşmalarından Pasarofça, Belgrat ve Zıstovi Antlaşmaları Avusturya ile imzalanan antlaşmalardır. Pasarofça ile Lale Devri başladı, Avrupa'nın gerisinde olduğumuzu kabul ettik, Belgrat Gerileme Dönemi son karlı anlaşması ve Zıstovi Antlaşması Fransız İhtilalinin etkisi ile Gerileme Döneminin son antlaşmalarındandır.

Cevap: A

10. İsveç Kralı 12. Şarlı'nın Osmanlıya sığınması, Leh milliyetçileri Rusya ile aramızda sorun olmuştur. 1709 Paltova Savaşı'nda İsveç Kralı "Demirbaş (XII.) Şarlı" Ruslara yenilerek Osmanlı'ya sığındı. Demirbaş Şarlı takip eden Rusların, Osmanlı topraklarına girmesi üzerine aramız açıldı. 1700 İstanbul Antlaşması'nda Rusya'ya kaybettiğimiz yerleri geri almak amacıyla savaş başladı. Baltacı Mehmet Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu, Rusları Prut bataklığına sıkıştırmıştır. Rusya'yı tamamen imha edebilecekken büyük bir galibiyetin ardından Deli Petro'nun barış teklifini kabul etmiş 1711 Prut Antlaşması imzalanmıştır. II. Katherina'nın 1739 Belgrat şartlarına uymaması ve Lehistan içişlerine karışması üzerine Leh Milliyetçiler Osmanlı'ya sığınıp Osmanlı'dan yardım istemesi üzerine 1768 Osmanlı-Rus savaşı yaşanmıştır.

Cevap: B

11. Kabakçı Mustafa isyanı ile III. Selim tahttan indirildi. III. Selim'in Dönemi, Nizam-ı Cedit Dönemi sona ermiştir. Köprülüler Dönemi II. Viyana Bozgunundan sonra Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın idamı ile sona ermiştir. Lale Devri, Patrona Halil İsyanı ile sona ermiştir. Tanzimat Dönemi, Meşrutiyet'in ilanı arasında geçen dönemdir. İstibdat Dönemi ise II. Meşrutiyet'in ilanı ile sona eren dönemdir.

Cevap: A

12. İlk özel matbaa Lale Devri-III Ahmet Dönemi'nde, ilk devlet matbaası ise Nizam-ı Cedit-III. Selim Dönemi'nde açılmıştır. Batı'dan alınan ilk teknik icat matbaa olmuştur. Sait Efendi ve İbrahim Müteferrika tarafından 1727'de İstanbul'da ilk sivil matbaa kuruldu. (Dârü'ttîbâti'l-ma'mûre) Matbaada basılan ilk eser ise Van-i Mehmet Efendi'nin "Van kulu Lügati" (Sihah-ı Cevheri'dir.) Matbaada, dini kitapların basılması yasaklanmıştır. Bu yasağın ortaya çıkmasında, müstensih (kitap çoğaltan) ve hattatların (güzel yazı yazan) işsiz kalmasına engel olmak vardır. Yani ıslahatlar birilerinin çıkarlarına zarar verdiği için ıslahatlara karşı gelinmiştir. Bu da ıslahatların başarısızlığının en büyük nedenlerindendir. İlk devlet matbaası, Matbaa-i Amire ise III. Selim Dönemi'nde Nizam-ı Cedit Dönemi'nde kurulmuştur.

Cevap: E

13. Osmanlılar lâiyhayı rapor ve taslak olmak üzere iki ayrı belge türü için kullanmışlardır. Rapor mahiyetindeki lâiyhalar kendi içlerinde de birkaç gruba ayrılır. Bunların arasında belki en çok kullanılan ve en çok bilineni ıslahat lâiyhaları olup herhangi bir konuda düşünülen ıslahatın bir kişi veya daire tarafından kaleme alınmış metni ve belgesidir. Osmanlı tarihinde bu tür birçok lâiyha hazırlanmıştır. En meşhurları Tatarcık Abdullah Efendi, Koca Yûsuf Paşa, Abdullah Birri Efendi, Sâdullah Enveri, Fâik Paşa gibi şahıslar tarafından yazılmış olanlardır. Bu gruba giren ikinci lâiyha tipi bir memuriyet veya teftiş sonrasında tesbit edilen hususların kaleme alındığı belgelerdir. Siyasetname; Devletin nasıl yönetileceği ile ilgili bilgiler verilen eserlerdir. Sefaretname; Avrupa'ya gönderilen sefirlerin gezip gördüklerini anlattığı eserlerdir. Tantaraniye; Tantarani'nin Selçuklu veziri Nizam'ülmülk adına yazdığı methiyedir. Nasihatname; Kişileri ve toplumu eğitmek, devlette dirlik ve düzenliği sağlamak amacıyla yazılan eserlerdir.

Cevap: B

14. Lale Devri, Patrona Halil İsyanı sonucunda, Nevşehirli Damat İbrahim Paşa öldürülmesi ve Padişah III. Ahmet tahttan indirilerek, I. Mahmut tahta çıkarılması ile sona ermiştir. Nizam-ı Cedit Dönemi ise 1807'de çıkan Kabakçı Mustafa İsyanı ile III. Selim tahttan indirilmesi ve yerine IV. Mustafa çıkarılması ile sona eren dönemdir. Tanzimat Dönemi; 93 gün tahtta kalan Sultan V. Murat'ın akıl sağlığı yerinde olmamasından dolayı hal fetvası ile yerine şartlı olarak II. Abdülhamit'i geçirmesi ile sona ermiştir. II. Abdülhamit'in Meşrutiyeti ilan etmesiyle sona ermiştir.

Cevap: A

15. Gerileme Dönemi'nde Pasarofça Antlaşması ile birlikte Avrupa'nın gerisinde kaldığımız kabul edildi. Batı tarzı yenilikler Lale Devri itibarıyla başladı. İlk özel matbaa, Elçilikler açılması, Nizam-ı Cedit Ordusu'nun kurulması, Mimaride Barok Rokoko tarzının benimsenmesinde Batı etkisi bulunurken Sened-i İttifak Padişah ve Ayanlar arasında sözleşmedir. Batı tarzı bir etki görülmez.

Cevap: A

16. Şıklarda verilen kavramlarımızın her biri önemlidir. Osmanlı Devleti'nde yazma eserleri çoğaltan (İstinsah eden) kişilere Müstensih adı verilir. Müverrih; Tarihi olayları yazan kişilerdir. Musavvir; Minyatür sanatı yapanlara verilen isimdir. Vakanüvis; Resmi tarihçilere verilen isimdir. Mücellid; Ciltçilik işiyle uğraşan kişilere verilen isimdir.

Cevap: B

17. Osmanlı ile Rusya arasında tampon bölge olan Lehistan'dır. Bugünkü Polonya topraklarıdır. Avusturya, Rusya ve Osmanlı arasında sıkışmış bir devlet olan Lehistan tampon bir bölgede bulunmaktadır. Bu dönemde en çok mücadele ettiğimiz devletlerle arada bulunan Lehistan, Osmanlı tarafından ısrarla yaşatılmak istenmiştir.

Cevap: B

18. Osmanlı Devleti ve Rusya arasında münasebetler, Duraklama Dönemi'nden itibaren başlamıştı. Çehrin Kalesi'nin alınmasıyla başlayan münasebetler günümüze kadar devam etmiştir. Rusya ile aramızda sorun olan topraklar arasında Kırım, Lehistan, Boğazlar, Balkanlar, Elviye-i Selase sorun olurken Baltık toprakları bizimle ilgili değildir. Baltık Denizi'nde Rusya müttefikimiz olan İsveç ile sorun yaşamıştır.

Cevap: D

19. III. Selim Dönemi'ne ve bu dönemde yapılan ıslahatlara, genel olarak Nizam-ı Cedit (Yeni Düzen) denir. Dönemin ıslahatçısı Koca Yusuf Paşa'dır. Yeniçeri Ocağını kaldırmak amacıyla batı tarzda düzenlenmiş bir ordu olan Nizam-ı Cedit Ordusu'nu kurdu. Yapılan ıslahatların ve Nizam-ı Cedit Ordusu'nun giderlerini karşılamak amacıyla, İrad-ı Cedit adıyla yeni bir hazine kurdu. Nizam-ı Cedit ordusu için Levent ve Selimiye Kışalaları inşa edildi. (Batı tarzı mimariye örnektir.) Ancak Sekban-ı Cedit II. Mahmut Dönemi'nde kurulan ordunun adıdır.

Cevap: C

20. I. Mahmut, Avrupa'dan ilk kez askeri uzmanlar getirterek orduyu batı tarzında modernize etmeye çalıştı. Askeri alanda ilk defa Avrupa'dan bu dönemde yararlanılmıştır. Avrupa'dan getirilen ilk askeri uzman ise Fransız asıllı, "Comte de Bonneval" yani Humbaracı Ahmet Paşa'dır. Fransız asıllı, "Comte de Bonneval" (Humbaracı Ahmet Paşa), Osmanlı ordusunu onluk sisteme göre yeniden düzenleyerek alay, tabur, bölükleri Fransız usulü yapılandırdı. Humbaracı Ocağı bu dönemde modernize edildi. Humbaracı Ocağı, Osmanlı'da batı tarzında ilk ıslah edilen kurumdur. Subay ihtiyacını karşılamak amacıyla batı tarzı eğitim veren, ilk teknik okul "Hendesehane" açıldı. (1734) Hendesehane, Mühendishane-i Berri Hümayun, Mühendishane-i Bahr-ı Hümayun gibi eğitim kurumları açılması askeri alanda ıslahat yapıldığını gösterir.

Cevap: A